

MOSTOSTAL ZABRZE

AUTOR TEKSTU
DARIA FRANKE

UFO w centrum Katowic

DATA
17 LISTOPADA 2025

Źródło: Archiwum Mostostalu Zabrze S.A.

Hala widowiskowo-sportowa Spodek w Katowicach to jeden z najbardziej rozpoznawalnych symboli Śląska i całej Polski. Kiedy myślimy o tym mieście, od razu pojawia się w wyobraźni charakterystyczny kształt gigantycznej kopuły przypominającej latający talerz. Od momentu otwarcia w 1971 roku obiekt zyskał status kultowego miejsca i do dziś pozostaje wizytówką Katowic. Dla jednych jest przestrzenią pełną wspomnień z koncertów, meczów czy targów, dla innych natomiast odważnym dziełem architektury i inżynierii na skalę światową.

Od ponad pół wieku Spodek pozostaje miejscem, w którym historia splata się z teraźniejszością, jest przestrzenią wielkich emocji, wydarzeń sportowych i kulturalnych. Czas przyjrzeć się tej wyjątkowej budowli, jej historii i przyszłości.

W 1959 roku Wojewódzki Komitet Kultury Fizycznej w Katowicach wystąpił z inicjatywą budowy dużej hali sportowo-widowiskowej. Miasto, będące wówczas szybko rozwijającym się centrum przemysłowym i administracyjnym, potrzebowało nowoczesnego obiektu, który mógłby gościć imprezy sportowe oraz kulturalne, a jednocześnie stać się symbolem nowoczesności i prestiżu regionu.

W celu wyłonienia projektu ogłoszono konkurs zamknięty, a zwycięską koncepcją był projekt zespołu architektów Macieja Gintowta i Macieja Krasieńskiego, wspieranych przez konstruktora Wacława Zalewskiego, który zaproponował formę spłaszczoną, odwróconego stożka z wiszącymi trybunami, konstrukcja ta idealnie współgrała z ideą nowoczesnej metropolii. Początkowo planowano zlokalizować halę w Parku Kultury i Wypoczynku w Chorzowie, a później na obrzeżach Katowic.

Ostatecznie wybrano jednak teren w centrum miasta Katowice, w pobliżu al. Korfańskiego. Mimo licznych trudności technicznych i ryzyka związanego z niestabilnym gruntem z uwagi na szkody górnicze, budowa zakończyła się sukcesem.

Dach Spodka, oparty na linowej konstrukcji przestrzennej, był jednym z najbardziej wymagających elementów całego projektu i stanowił pionierskie rozwiązanie w skali kraju. Za jego wykonanie odpowiadało przedsiębiorstwo Mostostal Zabrze, które należy do czołowych polskich firm, dzięki swojemu doświadczeniu w realizacji złożonych konstrukcji stalowych

Kilka słów o autorze:

Nazywam się Daria i od września 2025 roku jestem Ambasadorką Marki w programie Future Leaders by Mostostal Zabrze. Uczę się w Zespole Szkół Ekonomiczno-Usługowych w Zabrzu i jestem w klasie maturalnej. Moje zainteresowania są różnorodne, potrafię zaciekawić się dosłownie wszystkim, co mnie otacza. W szkole udzielam się w wolontariacie, samorządzie uczniowskim oraz w kółku śląskim. Lubię pomagać innym i poznawać lepiej kulturę i tradycję Śląska. Praca z ludźmi i nowe zadania dają mi dużo satysfakcji i motywują mnie do działania.

podolało temu niezwykle trudnemu zadaniu. Prace wymagały ogromnej precyzji i koordynacji, ponieważ był to jeden z pierwszych tego typu dachów w Polsce. Cały projekt uchodził za jedno z najśmielszych i najbardziej nowoczesnych przedsięwzięć budowlanych tamtych czasów.

Główna arena ma powierzchnię użytkową wynoszącą około 15 tysięcy metrów kwadratowych, a sama platforma, na której się znajduje, ma wymiary 45 na 60 metrów. Wysokość budynku sięga 32 metrów, Dach natomiast ma powierzchnię 7 000 m² i jest utrzymywany przez system lin, co było nowatorskim rozwiązaniem w Polsce lat 60. i 70. Hala może pomieścić ponad 11 tysięcy widzów, co czyni ją jednym z największych obiektów widowiskowo-sportowych w kraju.

Początkowe założenia dotyczące kosztów budowy były znacznie bardziej optymistyczne. W późniejszych etapach okazało się, że potrzeba znacznie więcej pieniędzy. W trakcie prac pojawiły się dodatkowe wydatki, m.in. rosnące ceny materiałów, zmiany w projekcie oraz konieczności dostosowania obiektu do nowych wymagań technicznych i estetycznych, przez co cała inwestycja była droższa, niż planowano na początku.

Spodek był obiektem niezwykle innowacyjnym, co rodziło wątpliwości dotyczące bezpieczeństwa jego konstrukcji. Dlatego przeprowadzono nietypowy test. Do hali sprowadzono około 4 000 żołnierzy, którzy mieli rytmicznie skakać i tupać, aby sprawdzić wytrzymałość obiektu. Pomimo obaw konstrukcja pozostała stabilna i potwierdziła swoją wytrzymałość. Kopuła hali została zbudowana według zasady zwanej tensegrity. Oznacza to, że dach utrzymuje się dzięki współpracy lin i stalowych belek to znaczy jedne elementy są naciągnięte, inne ściskane, a razem tworzą układ idealny.

W Spodku odbywały się setki wydarzeń sportowych, koncertów i kongresów. To tutaj w 1972 roku zaprezentowano po raz pierwszy w Polsce Fiata 126p w czasie wystawy motoryzacyjnej, którą odwiedziło około 250 000 osób. W Spodku przemawiał także Fidel Castro, którego sześciogodzinne wystąpienie zgromadziło blisko 10 000 słuchaczy.

fol. Archiwum Dziennika Zachodniego

fol. Archiwum Dziennika Zachodniego

Obiekt gościł największe gwiazdy muzyki, m.in. Metallica, Iron Maiden, Depeche Mode, czy grupę Pearl Jam. Odbywały się tu również prestiżowe imprezy sportowe, takie jak Mistrzostwa Świata w Piłce Siatkowej Mężczyzn w 2014 roku czy turnieje e-sportowe Intel Extreme Masters.

fot. Stock / Canva

Choć Spodek uchodzi za ikonę Katowic i całego Śląska jego twórcy – Maciej Gintowt i Maciej Krasieński – w późniejszych latach sami oceniali projekt krytycznie, wskazując na przypadkowość niektórych rozwiązań. Część programu funkcjonalnego (np. powiększenie lodowiska, dodanie kawiarni czy zaplecza) powstała dopiero w trakcie budowy, a nie na etapie projektu. Architekci przyznawali także, że relacje przestrzenne Spodka z sąsiednimi budynkami mogły być lepiej zaplanowane.

fot. Stock / Canva

Obiekt jest stale użytkowany i dostępny także dla zwiedzających. Organizowane są m.in. „Kosmiczne spacery”, czyli indywidualne zwiedzanie w niedzielę, oraz grupowe oprowadzania (ok. 1,5 godziny), obejmujące zaplecze techniczne i projekcję filmów o historii obiektu. Spodek pozostaje jednym z najważniejszych miejsc życia kulturalnego i sportowego Katowic oraz całego regionu.

Spodek to coś znacznie więcej niż tylko hala widowiskowo-sportowa – to symbol Katowic, dumy Śląska i odwagi polskich inżynierów. Jego niezwykła, kosmiczna forma od ponad 50 lat zachwyca mieszkańców i gości, stając się nieodłącznym elementem panoramy miasta. Gdy powstawał, był dowodem nowoczesności i wizji przyszłości, dziś zaś jest miejscem, w którym łączą się pokolenia i emocje. Od koncertów światowych gwiazd po wydarzenia sportowe. Spodek tętni życiem i pozostaje sercem Katowic. Choć wokół niego miasto nieustannie się zmienia, on wciąż zachwyca, inspirowa i przypomina o tym, jak wielką siłę ma ludzka pasja i odwaga tworzenia.

MATERIAŁY POMOCNICZE

Do powstania artykułu zostały wykorzystane następujące materiały źródłowe i pomocnicze, obejmujące informacje historyczne, dokumentację fotograficzną oraz aktualne dane dotyczące obiektu Spodka w Katowicach:

- Wikipedia [online]. Spodek (Katowice) [dostęp: 13.11.2025]. Dostępny w Internecie: [https://pl.wikipedia.org/wiki/Spodek_\(hala_widowiskowa\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Spodek_(hala_widowiskowa)).
- Wikipedia [online]. Mostostal Zabrze [dostęp: 13.11.2025]. Dostępny w Internecie: https://pl.wikipedia.org/wiki/Mostostal_Zabrze.
- Muratorplus [online]. Katowicki Spodek – ciekawostki. Kosmiczną konstrukcję testowało 4 tysiące skaczących żołnierzy [dostęp: 13.11.2025]. Dostępny w Internecie: <https://architektura.muratorplus.pl/krytyka/katowicki-spodek-ciekawostki-kosmiczna-konstrukcje-testowalo-4-tysiacze-skaczacych-zolnierzy-aa-H6ju-faCJ-VHAF.html>.
- Muratorplus [online]. Spodek – ikona Katowic. Architekci krytycznie ocenili swoje dzieło [dostęp: 13.11.2025]. Dostępny w Internecie: <https://architektura.muratorplus.pl/realizacje/spodek-ikona-katowic-czy-wiecie-ze-architekci-ktorzy-go-zaprojektowali-krytycznie-ocenili-swa-prace-aa-koFr-6ytK-KFvV.html>.
- Spodek Katowice [online]. Oficjalny serwis obiektu [dostęp: 13.11.2025]. Dostępny w Internecie: <https://spodekkatowice.pl/>.
- Śląska Biblioteka Cyfrowa [online]. Publikacje i zdjęcia Spodka [dostęp: 13.11.2025]. Dostępny w Internecie: <https://www.sbc.org.pl/>.
- W Katowicach [online]. Katowicki Spodek oficjalnie zabytkiem. Co to oznacza? [dostęp: 13.11.2025]. Dostępny w Internecie: <https://www.wkatowicach.eu/informacje/w-katowicach/Katowicki-Spodek-oficjalnie-zabytkiem-Co-to-oznacza/idn:9292#:~:text=To%20ju%C5%BC%20oficjalne.,zapad%C5%82a%2013%20maja%202025%20roku>.
- Naszemiasto.pl [online]. Spodek Katowice – metamorfoza na EuroBasket 2025 [dostęp: 13.11.2025]. Dostępny w Internecie: <https://katowice.naszemiasto.pl/tag/spodek-katowice#:~:text=Spodek%20przeszed%C5%82%20metamorfoz%C4%99%20na%20EuroBasket%202025%20w%20Katowicach>.
- Mostostal Zabrze [online]. Historia firmy [dostęp: 13.11.2025]. Dostępny w Internecie: <https://mz.pl/firma/historia/>.
- Katowice24.info [online]. Serwis informacyjny Katowic [dostęp: 13.11.2025]. Dostępny w Internecie: <https://katowice24.info/>.
- Whitemad [online]. Spodek w Katowicach ma już ponad 50 lat. Stanowi jedną z ikon polskiej architektury [dostęp: 13.11.2025]. Dostępny w Internecie: <https://www.whitemad.pl/spodek-w-katowicach-ma-juz-ponad-50-lat- stanowi-jedna-z-ikon-polskiej-architektury/>.
- Culture.pl [online]. Spodek – proj. BSiPTBP [dostęp: 13.11.2025]. Dostępny w Internecie: <https://culture.pl/pl/artykul/spodek-proj-bsiptbp>.